

БЕЛАРУСКИ УНІВЕРСІТЭТ

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. 12 красавіка 2001 года, чацвер, № 7 (1836)

СЕМІНАРЫ

ЭЛЕКТРОННАЯ БІБЛІЯТЭКА

На пачатку красавіка Фундаментальная бібліятэка БДУ сумесна з бібліятэкай універсітэта г. Аснабрук (Германія) і інфармацыйным цэнтрам Інстытута імя Гётэ праводзілі семінар “Электронная бібліятэка: выданне, заказ і дастаўка электронных дакументаў”. Мэта семінара — развіццё навуковых стасункаў і супрацоўніцтва паміж навукоўцамі Беларусі і Германіі пры дапамозе камп’ютэрных і сеткавых тэхналогій.

На адкрыцці семінара прысутнічалі прадстаўнікі нямецкай амбасады ў Беларусі, Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Удзельнікі пазнаёміліся з крыніцамі электроннай навуковай інфармацыі ў сетцы Інтэрнэт (электронныя часопісы, базы даных, архівы), сабранымі бібліятэкай універсітэта г. Аснабрук. Слухачы даведаліся пра спосабы электроннай публікацыі дакументаў і магчымасці сістэмы іх заказу і дастаўкі.

У рамках семінара ў бібліятэцы БДУ быў усталяваны сервер з электроннымі каталогамі універсітэцкіх бібліятэк гарадоў Аснабрук і Брэмен, абсталяваны пошукавым праграмным забеспячэннем OSIRIS і сістэмай адпраўкі электронных заказаў. У дарунак БДУ сервер перадаў намеснік дырэктара бібліятэкі універсітэта Аснабрука, кандыдат матэматычных навук Гартмут Цыльман.

Вольга СКАРБІШ

КАНФЕРЭНЦЫІ

Праблемы ацэнкі ў пераходнай эканоміцы

Другая міжнародная навукова-практычная канферэнцыя “Праблемы ацэнкі ў пераходнай эканоміцы” прайшла на пачатку красавіка ў нашым універсітэце. Арганізавалі гэта мерапрыемства БДУ і Грамадскае аб’яднанне “Беларускае таварыства ацэншчыкаў” і прысвяцілі 80-годдзю Белдзяржуніверсітэта, 5-годдзю Беларускага таварыства ацэншчыкаў, першай гадавіне факультэта менеджменту нерухомай маёмасці БДУ.

У канферэнцыі прынялі ўдзел ацэншчыкі не толькі з Беларусі, але і з суседніх краін — Літвы, Польшчы, Расіі, Украіны.

Галоўнае пытанне, якое разглядалася на канферэнцыі, — праблема ацэнкі ў пераходнай эканоміцы. Складанасць працэсу ацэнкі прад’яўляе высокія патрабаванні да спецыялістаў-ацэншчыкаў: яны павінны валодаць фундаментальнымі ведамі ў галіне гуманітарных і прыродазнаўчых дысцыплін.

На мерапрыемстве гучалі розныя пункты погляду, але ў адной выснове спецыялісты пагадзіліся: за пяць гадоў у Беларусі з’явіўся інстытут незалежнай ацэнкі, так неабходны нашай эканоміцы.

Алена КУРХІНЕН

АБ’ЯВЫ

РЭКТАРАТ БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

аб’яўляе конкурс на замяшчэнне пасада:

ЗАГАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: біяфізікі, матэматычнай фізікі, тэорыі імавернасцяў і матэматычнай статыстыкі, інфармацыйнага і праграмна-матэматычнага забеспячэння аўтаматызаваных вытворчасцяў, біяхіміі, генетыкі і біятэхналогіі, грамадзянскага працэсу і працоўнага права, псіхалогіі, міжнароднага прыватнага і еўрапейскага права, тэорыі і методыкі выкладання рускай мовы як замежнай, англійскай мовы гуманітарных факультэтаў;

ПРАФЕСАРАЎ КАФЕДРАЎ: агульнай фізікі, фізічнай электронікі, функцыянальнага аналізу, рускай літаратуры, сацыялогіі, менеджменту;

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: агульнай фізікі, лазернай фізікі і спектраскапіі, ядзернай фізікі, фізікі паўправаднікоў, вышэйшай матэматыкі і матэматычнай фізікі, радыёфізікі, дыскрэтнай матэматыкі і алгарытмікі, вышэйшай алгебры, тэарэтычнай механікі і ро-

бататэхнікі, агульнай матэматыкі і інфарматыкі, функцыянальнага аналізу, геаметрыі, тапалогіі і методыкі выкладання матэматыкі, генетыкі і біятэхналогіі, агульнай хіміі і методыкі выкладання хіміі, неарганічнай хіміі, аналітычнай хіміі, біяхіміі, заалогіі, гісторыі беларускай літаратуры, сучаснай беларускай мовы, тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства, рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры, замежнай літаратуры, славянскіх літаратур, беларусказнаўства, тэлебачання і радыёвяшчання, літаратурна-мастацкай крытыкі, замежнай журналістыкі і літаратуры, гісторыі журналістыкі і літаратуры, канстытуцыйнага права, паліталогіі, тэорыі і гісторыі дзяржавы і права, філасофіі і метадалогіі навук, гісторыі філасофіі і культуры, этыкі і рэлігіязнаўства, псіхалогіі, сацыялогіі, міжнародных эканамічных адносін, міжнароднага турызму, мытнай справы, ан-

глійскай мовы гуманітарных факультэтаў, англійскай мовы і моўнай камунікацыі, фізічнага выхавання і спорту, археалогіі, этнаграфіі і дапаможных гістарычных дысцыплін;

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: інфарматыкі, фізікі, радыёфізікі, фізічнай электронікі, вышэйшай алгебры, лікавых метадаў і праграмавання, агульнай матэматыкі і інфарматыкі, мікробіялогіі, заалогіі, эканамічнай географіі замежных краін, географічнай экалогіі, гісторыі беларускай літаратуры, сучаснай беларускай мовы, тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства, гісторыі журналістыкі і літаратуры, гісторыі Беларусі старажытнага часу і сярэдніх вякоў, канстытуцыйнага права, філасофіі і метадалогіі навукі, сацыяльнай камунікацыі, міжнароднага прыватнага і еўрапейскага права, англійскай мовы, рамана-германскіх моў, эканамічных навук, англійскай мовы гуманітарных факультэтаў, раманскіх моў, англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў, англійскай мовы і моўнай камунікацыі, фізічнага выхавання і спорту;

ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: геадэзіі і картаграфіі, геаграфічнай экалогіі, дынамічнай геалогіі, сучаснай беларускай мовы, прыкладной лінгвістыкі, тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства, стылістыкі і літаратурнага рэдагавання, гісторыі новага і найноўшага часу, крыміналістыкі, гісторыі філасофіі і культуры, сацыяльнай камунікацыі, міжнародных эканамічных адносін, міжнароднага турызму, мытнай справы, англійскай мовы, рамана-германскіх моў, эканамічных навук, англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў, англійскай мовы і моўнай камунікацыі;

АСІСТЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: тэарэтычнай фізікі, агульнай фізікі, фізікі цвёрдага цела, методыкі выкладання фізікі і інфарматыкі, тэорыі функцый, біяхіміі, генетыкі і біятэхналогіі, батанікі, фізіялогіі і біяхіміі раслін, фізіялогіі чалавека і жывёл.

Тэрмін конкурсу — адзін месяц з дня публікацыі аб’явы.

Адрас: 220050, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5-а, Белдзяржуніверсітэт, упраўленне кадраў.
Тэл. 226-59-39.

Гітара, кантрабас і бляшанка з цукрам

На пачатку красавіка ў галоўным корпусе БДУ адбыўся ІІІ агульнаўніверсітэцкі адкрыты конкурс паэтычнай песні "Фэст-А", у якім прынялі ўдзел каля 30 чалавек. Удзельнікі былі як з БДУ, так і з іншых навучальных устаноў. Тры дні гучалі песні па-беларуску (на жаль, няшмат), па-руску і нават па-англійску. Арыядна Нікіфарова, якая спявала па-англійску, лічыць, што англійскія вершы больш шчырыя. З гэтым, аднак, можна паспрачацца: дастаткова было прыйсці на канцэрт, каб пераканацца ў адваротным.

Удзельнікі конкурсу змагаліся за права называцца лепшымі ў намінацыях "Аўтар-выканаўца", "Аўтар музыкі", "Выканаўца", "Лепшы вакал", "Лепшы ансамбль". Апрача гэтага, прысуджаліся прызы "За вернасць жанру", "Улюбёнец публікі", а таксама "За артыстызм". Гледачоў падкупляла непасрэднасць выканаўцаў, іх талент, густ і гумар.

Як гэта нярэдка бывае, не абыйшлося без кур'ёзаў. Чамусьці з трох творчых калектываў, прадстаўленых як трыо, два аказаліся квартэтамі. Іншы лёс напаткаў трыо "Молоко и коржик": хлопцы не далічыліся аднаго з выканаўцаў ("гітара, кантрабас, скрыпка, акардэон, флейта, падтанцоўка..."). Вакаліст, аднак, знайшоў выйсце: запрасіў фотакарэспандэнтку замяшчэнне трэцяга ўдзельніка. Да гонару дзюжчыны трэба зазначыць, што яна выявіла выдатныя здольнасці ў гранні на бляшанцы з цукрам.

Віта ГОЛУБ,
навучэнка Ліцэя БДУ

АБ'ЯВЫ

"ІНСТЫТУТ ЯДЗЕРНЫХ
ПРАБЛЕМ" БДУ
аб'яўляе конкурс на
замяшчэнне пасада:

Сектар навукова-тэхнічных
інавацый

старшы навуковы супрацоўнік
— 1 чалавек.

Тэрмін конкурсу — 1 месяц з
дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220050, г. Мінск, НДІ ЯП,
вул. Бабруйская, 11, аддзел кад-
раў, пакой 315. Тэл. 226-42-31.

ПАВЕЛІЧЭННЕ ЭКСПАРТУ АДУКАЦЫЙНЫХ ПАСЛУГ. ЦІ МАГЧЫМА ГЭТА?

**НАВУЧАННЕ
ЗАМЕЖНІКАЎ
У НАШЫХ ВНУ.
НЕ ТАК УСЁ ПРОСТА**

Наша сістэма адукацыі мае дзве крыніцы паступлення валюты — экспарт адукацыйных паслуг і продаж навукова-тэхнічнай прадукцыі.

Навучанне грамадзян замежных краін з'яўляецца адной з формаў міжнароднай практыкі "акадэмічнай мабільнасці", развіццю якой шмат увагі надае ЮНЕСКА і іншыя міжнародныя арганізацыі. У свеце адбываецца пастаянны рост акадэмічнай мабільнасці. Па прагнозах таго ж ЮНЕСКА, у 2000 годзе лік студэнтаў, якія навуцаюцца па-за межамі сваіх краін, павінен быў перавысіць 2 мільёны чалавек. Гэта выклікала на працэсамі стварэння адзінай эканамічнай прасторы, фарміравання агульных рынкаў і г. д.

У ЗША сёння навуцаецца больш за 450 тысяч замежных студэнтаў. Францыя і Вялікабрытанія за апошнія 10 гадоў павялічылі лік замежных навучэнкаў у 5-7 разоў. У Англіі іх зараз каля 80 тысяч, у Францыі — каля 170 тысяч, у Германіі — 140 тысяч.

Для параўнання, у Беларусі сёння вучыцца каля 3 тысяч чалавек з 74 краін далёкага замежжа. Трэба заўважыць, што ў 1988-1989 гадах у 17 ВНУ, 12 тэхнікумах і 6 прафтэхвучылішчах нашай краіны навучалася 6 840 замежнікаў. З чым звязана такое адчувальнае зніжэнне колькасці замежных студэнтаў у беларускіх навучальных установах? Прычыну трэба шукаць у 1991 годзе, калі распаўся Савецкі Саюз, які лідзіраваў у прыцягненні замежнікаў на вучобу і займаў другое месца ў свеце. (У СССР навучалася 130 тысяч чалавек з 149 краін свету.) Пасля гэтага фактычна ўсе рэспублікі на тэрыторыі СНД не змаглі хутка пераарыентавацца і зразумець, што навуцаць грамадзян з замежных краін вельмі важна для іх адукацыйных сістэм, калі падысці да гэтага з новай палітыкай і з новымі патрабаваннямі.

Пераход да новага стылю працы прадугледжваў кантрактную аснову набору і прыёму на вучобу замежнікаў. У часы ж Савецкага Саюза падрыхтоўка спецыялістаў для замежных краін ніколі не вялася на камерцыйнай аснове. Сродкі на бязвыплатнае навучанне замежных грамадзян паступалі

з дзяржаўнага бюджэту і розных грамадскіх арганізацый — напрыклад, Інкарвуза. На кожнага замежнага навучэнка ў 1989 годзе выдаткоўвалася 3,5 тысячы рублёў. Замежнік атрымліваў стыпендыю ў памеры 80-100 рублёў ў месяц, меў права на экіпіроўку да 300 рублёў, дапамогу на набыццё навучальнай літаратуры — да 50 рублёў у год. Да 100 рублёў у год выдзялялася на кожнага для арганізацыі адпачынку ў перыяд канікул. Студэнтам з краін "трэцяга свету" адзін раз за ўвесь перыяд навучання аплочваўся праезд ад сталіцы іх роднай краіны да месца навучання і назад. Замежнік меў нават права на бяспшліннае атрыманне паштовых пасылак з-за мяжы.

Натуральна, што ў новых умовах ВНУ не маглі дзейнічаць несабліва на сабе цяжар падобных выдаткаў. Студэнты-замежнікі, якія навучаліся ў той час ва Украіне, краінах Балтыі, Азербайджане, Таджыкістане, Узбекістане, былі пастаўлены перад выбарам: або поўнаасцю аплочваць сваё далейшае навучанне, або пераводзіцца ў расійскія навучальныя ўстановы.

У некаторых беларускіх ВНУ, калі ім далі пэўную самастойнасць, таксама многія схіляліся да думкі, што замежнікі і зусім не патрэбны. Некаторыя нават пачалі скарачаць, а то і зусім ліквідоўваць аддзелы па сувязях з замежнымі выпускнікамі і замежнымі краінамі. Цяпер разумеюць, што ўсё гэта спатрэбілася б і для новага стылю работы. Аднак час быў страчаны.

Аднак Беларусь была адной з нямногіх рэспублік былога Савецкага Саюза, якая не запатрабавала ад Расіі пераводу замежных студэнтаў, якія навучаліся на бязвыплатнай аснове, у расійскія навучальныя ўстановы. Іх пачалі давучваць за кошт бюджэту краіны. Спецыялісты лічаць, што гэта дазволіла пазбегнуць шкоды міжнароднаму прэстыжу рэспублікі.

Былі распрацаваны і нарматыўныя акты, неабходныя для самастойнай дзейнасці на рынку адукацыйных паслуг. Паступова і ВНУ пачалі асвойваць азы метадаў прыцягнення замежнікаў для навучання ў нашу краіну. Зразумела, было ім нялёгка. Тым не менш, калі ў 1991-1992 гадах у Беларусі на кантрактнай аснове навучаліся толькі 180 грамадзян з далёкага замежжа (астатнія вучыліся за кошт бюджэту краіны), то ў апошнія гады іх колькасць стабілізава-

лася на ўзроўні 3 тысяч чалавек, як ужо згадвалася вышэй. На сённяшні дзень штогадовыя паступленні на рахунок навучальных і навукова-даследчых устаноў рэспублікі ад экспарту адукацыйных паслуг складаюць больш за 2 мільёны долараў. Акрамя гэтага, кожны замежны студэнт выдаткоўвае на тэрыторыі нашай краіны кожны год не менш за 2,5 тысяч долараў на аплату жылля, харчавання, медыцынскае абслугоўвання і іншыя асабістыя патрэбы. Такім чынам, навучанне замежных грамадзян усё-такі стала забяспечваць прыток у рэспубліку немалых валютных сродкаў.

НА СУСВЕТНЫМ РЫНКУ. ВОПЫТ РАБОТЫ БДУ

БДУ, які сёння мае статус вядучага нацыянальнага ўніверсітэта, таксама як і іншым вышэйшым навучальным установам краіны, пасля распаду Савецкага Саюза прыходзілася самому вучыцца шукаць замежных партнёраў, якія маглі б накіраваць сваіх студэнтаў на навучанне. Вельмі шчыльныя адносіны ў гэты перыяд былі наладжаны з Кітаем. І сёння з 271 замежнікаў (студэнтаў, стажораў, аспірантаў), якія вучацца ў БДУ, 183 — грамадзяне Кітая.

І гэта зразумела. Паколькі паміж міністэрствамі адукацыі Беларусі і Кітая былі падпісаны дамоўленасці аб супрацоўніцтве і ўстаноўлены цесныя сувязі. Кітайцы сёння колькасцю пераважаюць над іншымі замежнымі студэнтамі ў многіх ВНУ Беларусі. Атрымаць адукацыю ў лепшых ВНУ Кітая для яго суайчыннікаў становіцца ўсё цяжэй з-за дэмаграфічнай сітуацыі ў краіне. Дый аплата там у некалькі разоў вышэй, чым у беларускіх навучальных установах. Напрыклад, калі ў Беларусі дзяржаўным універсітэце замежнік сёння плаціць недзе 1500-3000 долараў у год, дык у сябе на радзіме — каля 5000, а то і больш. Адзіная складанасць: для таго, каб атрымаць спецыяльнасць у Беларусі, замечнаму грамадзяніну даводзіцца спачатку асвоіць рускую мову. Аднак справа ў тым, што многія замежныя студэнты якраз і праследуюць гэтую мэту. Руская мова патрэбна на іх радзіме для работы ў галіне бізнесу і на дзяржаўнай службе.

Якія факультэты маладыя кітайцы выбіраюць у БДУ? Перш

за ўсё, гэта факультэт міжнародных адносін (на 10.01.2001 там вучылася 50 кітайскіх грамадзян). Вялікім аўтарытэтам карыстаецца філалагічны факультэт (37 чалавек). 33 кітайцы вучацца на факультэце журналістыкі. Менш — на біялагічным, эканамічным, факультэце радыёфізікі і электронікі, ФПМІ (ад 13 да 17 чалавек на кожным).

Прынята лічыць, што каля 1000 кітайскіх грамадзян, якія прывязджаюць у Беларусь, актыўна ўключаюцца ў бізнес і мала ўвагі надаюць асноўнай мэце — навучанню. У БДУ гэта не вітаецца. Тут вельмі строга сочаць за тым, каб усе замежныя студэнты наведвалі заняткі, здавалі экзамены і атрымлівалі добрыя адзнакі.

У галіне экспарту адукацыйных паслуг БДУ падтрымлівае адносінны з кітайскай экспартна-імпартнай гандлёвай кампаніяй “ЦЗІНЬ ЦЮ”, якая мае ў сваёй краіне дазвольную ліцэнзію на гэты від дзейнасці. Партнёр пастаянны і добра сябе зарэкамендаваў. Але Аляксандр Маркарэвіч, намеснік начальніка ўпраўлення міжнародных сувязей БДУ, гаворыць, што добра было б, калі б выкладчыкі ўніверсітэта мелі магчымасць выязджаць за мяжу, каб самі прымаць удзел у фарміраванні груп моладзі, якая хоча і можа вучыцца ў БДУ. Гэта дазволіла б не толькі знайсці найбольш здольных маладых людзей, але і паслужыла б рэкламным мэтам.

Нядаўна ў БДУ дзякуючы падтрымцы і актыўнай пазіцыі рэктара ўніверсітэта Аляксандра Казуліна створана Міжнародная грамадская арганізацыя “Міжнароднае аб’яднанне сяброў БДУ”, якая і збіраецца дапамагаць ўніверсітэту ў вырашэнні задач у сферы адукацыйных паслуг. Яе членам можа стаць любы жадаючы, неабябавана да лёсу галоўнай вышэйшай навучальнай установы. Кіраўнік новай арганізацыі Барыс Малашэнка сцвярджае, што ўжо сёння МАС здольны арганізаваць і аплациць выкладчыку камандзіроўку ў любую краіну, дзе будуць сфарміраваны групы маладых людзей, якія жадаюць прыехаць на вучобу ў Беларусь. Распрацоўваецца магчымасць фарміравання груп замежных студэнтаў у Перу, Калумбіі, на Кіпры, у Расіі. МАС выступае за тое, каб ва ўніверсітэце вучыліся людзі з розных краін. Па словах яе кіраўніка, колькасць “сцягоў” замежных дзяржаў аказвае ўплыў на міжнародны прэстыж вышэйшай навучальнай установы.

МАС збіраецца дзейнічаць праз свае структуры і філіялы, якія ствараюцца ў іншых краінах. Юрыдычна такія аддзяленні ўжо аформлены ў Расіі, Вялікабрытаніі, Югаславіі, Ірландыі, Калумбіі, Перу.

Прынцыповыя дамоўленасці па гэтым пытанні існуюць з Кіпрам, Італіяй, Іспаніяй, Францыяй, Канарскімі астравамі, ЗША, Канадай. Робяцца намаганні, каб аддзяленні МАС з’явіліся ў Ізраілі, Кітаі, Ірданіі, Гане, Лівіі, Японіі, Польшчы, Балгарыі, Германіі. Гэтыя цэнтры будуць папулярываць БДУ ў іншых краінах, а таксама аказваць ўніверсітэту інфармацыйную падтрымку, прыцягваць студэнтаў на вучобу, арганізоўваць навуковыя абмены.

Кітайскія студэнты таксама не застаюцца абдзеленымі ўвагай. Па дамоўленасці з кіраўніцтвам Дэпартамента консульскай службы МЗС Расійскай Федэрацыі МАС БДУ ў гэтым годзе арганізоўвае ім калектыўныя расійскія транзітныя візы. І гэта вельмі важна, бо падпісаны дамоўленасці з Пекінскім педагагічным ўніверсітэтам пра набор студэнтаў у БДУ.

З’яўленне Міжнароднага аб’яднання сяброў БДУ прыпала на вельмі дарэчны час, калі ўніверсітэт вырашыў актыўна працаваць на сусветным рынку адукацыйных паслуг. Упраўленне міжнародных сувязей, якое дзейнічае непасрэдна ў структуры БДУ, атрымала добрага памагатага ў рашэнні праблем, якія назбіраліся за апошні час.

Ніхто лепш, чым Белдзяржуніверсітэт, не разумее, што такое прэстыж свайго дыплама. Сёння БДУ адпавядае еўрапейскім і сусветным стандартам класічнага ўніверсітэта. Ён актыўна прымае ўдзел у фарміраванні асноў дзяржаўнай адукацыйнай палітыкі, стварае і выпрацоўвае новыя адукацыйныя тэхналогіі, рыхтуе кадры для іншых ВНУ. Гэта буйны вучэбна-навукова-вытворчы комплекс. Падрыхтоўку студэнтаў ва ўніверсітэце па шматлікіх спецыяльнасцях вядуць на 17 факультэтах і ў Міжнародным гуманітарным інстытуце. Яшчэ на двух факультэтах ідзе перападрыхтоўка кадраў і павышэнне кваліфікацыі ў галіне інфармацыйных тэхналогій, прыкладной матэматыкі і бізнесу, на адным — падрыхтоўка магістраў ў галіне менеджменту навукаёмістых тэхналогій. У Белдзяржуніверсітэце таксама рыхтуюць спецыялістаў па фармацыі, арганізацыі медыкасацыяльнай дапамогі насельніцтву, менеджменце ў сацыяльнай сферы, менеджменце нерухомай маёмасці, эканамічным праве і г. д. У БДУ сёння, як і ў Расіі, адпрацоўваецца трохузроўневая сістэма: бакалаўр — спецыяліст — магістр. Дарэчы, плануецца, што лепшыя выпускнікі іншых ВНУ таксама змогуць працягнуць навучанне ў двухгадовай магістратуры БДУ па профілі атрыманай спецыяльнасці.

Сёння поўнасцю рэарганізаваны падрыхтоўчы факультэт для

замежных грамадзян, дзе яны вучаюць рускую мову і рыхтуюцца да паступлення ў вышэйшыя навучальныя ўстановы Беларусі. Трэба сказаць, што гэта самы старэйшы факультэт сярод падрыхтоўчых у рэспубліцы. Сёлета яму спаўняецца 40 гадоў. На сённяшні дзень ён мае новую назву — факультэт даўніверсітэцкай адукацыі для беларускіх і замежных грамадзян. Спецыялісты лічаць, што ў новай якасці ён будзе больш эфектыўна выкарыстоўваць матэрыяльна-тэхнічную базу і кадравы патэнцыял.

Гэты факультэт ужо мае вучэбна-навуковы цэнтр перспектыўнага развіцця, дзе распрацоўваюцца навукова-метадычныя рэкамендацыі. Яго ідэалогія ў рабоце з замежнікамі можа быць выражана адным выказваннем: “Мова — на базе адукацыі, і новая адукацыя — на базе мовы.” Адным словам, вялікая ўвага надаецца выкладанню рускай мовы як замежнай. Яно і зразумела: калі замежнік асвоіць яе на добрым узроўні, то ён зможа паступіць на любы факультэт БДУ або іншай ВНУ і паспяхова там займацца, калі не — атрымаць спецыяльнасць для яго будзе дастаткова праблематычна.

Аляксандр Жук, першы прарэктар Белдзяржуніверсітэта, у шматлікіх сваіх інтэрв’ю гаворыць, што канцэпцыя развіцця нацыянальнай вышэйшай школы, распрацаваная сёння, накіравана на абнаўленне зместу тэхналогій адукацыі з улікам сусветных тэндэнцый.

ДЛЯ ДАСЛЕДАВАННЯ ЛЮБОГА РЫНКУ ПАТРЭБНЫ СПЕЦЫЯЛІСТЫ. АДУКАЦЫЯ НЕ ВЫКЛЮЧЭННЕ

Нягледзячы на тое, што ў апошнія тры гады колькасць замежных навучэнцаў у Беларусі застаецца стабільнай, праблема арганізацыі іх набору з’яўляецца адной з самых вострых. Яно і не дзіўна.

Паколькі раней гэтымі праблемамі ў СССР займаліся цэнтралізавана, зараз у нашай краіне няма спецыялістаў па вывучэнні рынку адукацыйных паслуг у патэнцыйна значных краінах. Не наладжана рэклама беларускай адукацыі за мяжой. І ўсё, што застаецца ў гэтай сітуацыі, — гэта спадзявацца на выпускнікоў беларускіх ВНУ, якія ведаюць усе магчымасці вучобы ў нашай краіне і могуць расказаць пра іх у сябе на радзіме. Трэба адзначыць, што з дапамогай фірмаў і асоб-пасрэднікаў сёння вядзецца набор студэнтаў-замежнікаў ва ўсіх дзяржавах былога СССР. І гэта выйсце не такое ўжо дрэннае. Аднак для таго каб

у Беларусь прывязджалі вучыцца не толькі з Азіі, Арабскага Усходу, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі, як гэта было ў часы Савецкага Саюза і практыкуецца зараз, але і з іншых краін, патрэбна прыкласці шмат дадатковых намаганняў, а не толькі старацца захаваць напрацаваную сувязь. А вось з гэтым якраз цяжкасці.

Выпуск рэкламных буклетаў у гэтым выпадку — толькі невялікая частка той работы, якую трэба ажыццявіць, каб смела заяўляць, што гэты самы экспарт адукацыйных паслуг у нас развіты. Лазар Жаваранкаў, галоўны інспектар упраўлення замежных сувязей Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, лічыць, што было б нядрэнна і нам адкрыць філіялы беларускіх навучальных устаноў за мяжой, распрацаваць праграмы ўключанага навучання, стварыць кароткатэрміновыя курсы і курсы паслядыпломнага навучання, распрацаваць спецыяльныя навучальныя дапаможнікі на замежных мовах і г. д., як гэта робіцца ва ўсім свеце. Уздымаецца пытанне пра падтрыманне прэстыжу беларускага дыплама. Менавіта клапацічыся аб прэстыжы, Міністэрства адукацыі стала яшчэ больш строга падыходзіць да выдачы дазволу ВНУ, якія раней не навучалі замежнікаў, на гэты від дзейнасці. У цяперашні час Беларусь мае дамоўленасць пра ўзаемнае прызнанне дакументаў аб адукацыі з трыма краінамі — Расіяй, Украінай і Кітаем.

Аднак нягледзячы на ўсе цяжкасці замежнікі да нас едуць. Найбольш багата пра колькасць замежных студэнтаў прадстаўлены ў нас, натуральна, Кітаем. Аднак вучацца і з Лівана, Ірака, Сірыі, Пакістана, В’етнама, Польшчы, Ірданіі, дзяржаў СНД, Балтыі. Іх задавальняе тое, што якасць нашай адукацыі застаецца на патрэбным узроўні. У часы перабудовы мы ўсё зрабілі, каб не страціць адукацыйны патэнцыял. Задавальняюць замежнікаў і цэны на навучанне. Сярэдняя індывідуальная аплата за навучанне ў нашай краіне складае ўсяго 800-1500 долараў у год, па медыцынскіх спецыяльнасцях — 1500-2000 долараў, што ў некалькі разоў ніжэй, чым у іншых краінах. Згодна з міжнароднай практыкай, цэны вызначаюцца навучальнымі ўстановамі, якія заключылі кантракты, зыходзячы з кошту навучання па кожнай спецыяльнасці і кан’юнктуры рынку адукацыйных паслуг, якая складалася ў суседніх дзяржавах: Расіі, Украіне, Літве. Выпадак устанавлення дэмпінгавых цэнаў у рэспубліцы не назіралася.

Ганна АНАТОЛЬЕВА

АДКРЫТЫ НОВЫЯ ЎЛАСЦІВАСЦІ КЛЕТАК

Калектыў супрацоўнікаў кафедры біяфізікі фізфака БДУ атрымаў Дзяржаўную прэмію ў галіне навукі і тэхнікі за 2000 год на раздзеле "Біялогія". З загадчыкам кафедры біяфізікі, доктарам біялагічных навук, прафесарам С.М. Чаранкевічам сустрэлася карэспандэнт "Беларускага ўніверсітэта".

— *Сяргей Мікалаевіч, раскажыце, калі ласка, пра вашы асноўныя навуковыя вынікі, якія ўвайшлі ў цикл работ, адзначаных прэміяй.*

— Навуковыя праблемы, якія мы вывучаем, адносяцца да клетачнай біялогіі і клетачнай біяфізікі. Клетка жывого арганізма — складана арганізаваная функцыянуючая сістэма, якая адказвае на многія знешнія фізіка-хімічныя сігналы. Механізмы водгуку клетак крыві і імуннай сістэмы мы даследавалі на малекулярна-мембранным узроўні. Быў даказаны шэраг новых навуковых палажэнняў, упершыню апісана звыш дзесяці новых з'яваў, характарных для клетак. Намі ўпершыню выяўлена, што клеткі імуннай сістэмы, шэраг клетак крыві, клеткі касцявога мозга здольныя актывізаваць малекулярны кісларод з утварэннем актыўных формаў кіслароду (АФК). Гэта функцыянальная ўласцівасць клетак часта парушаецца пры захворваннях. Мы прапанавалі метады дадатковай дыягностыкі некаторых захворванняў, маніторынгу ўласцівасцяў клетак пры лячэнні хворых.

Важнай навуковай высновай з'яўляецца доказ вылучанага намі раней меркавання, што АФК выступаюць у клетках у якасці другасных сігналаў, бо ўдзельнічаюць у працэсах апрацоўкі знешняй інфармацыі клеткамі. Мы адкрылі, што пры лухліннай трансфармацыі клетак адбываецца стымуляцыя яшчэ аднаго тыпу ферментаў — NO-сінтаз, што прыводзіць да залішняга назапашання монааксіду азоту ў тканках. Пры ўтылізацыі гэтага лятачага рэчыва ў арганізме ўтвараецца павышаная колькасць нітрату і нітрыту. Мы прапанавалі метады дыферэнцыяльнай дыягностыкі раку лёгкага, заснаваны на вымярэнні сумарнага ўтрымання нітрату і нітрыту ў кандэнаце паветра, якое выдыхае чалавек.

Частка прац прысвячаецца вывучэнню механізмаў трансдукцыі сігналаў у клетках. Мы знайшлі новыя сігнальныя шляхі ў клетках, выявілі бялкі, здольныя актывізаваць клеткі. Атрымалі новыя звесткі пра механізмы ўзаемадзеяння вірусаў і бактэрыяў з клеткамі імуннай сістэмы.

Пералічаныя вынікі — толькі частка атрыманых намі звестак, але і яны сведчаць пра велічыню той навуковай працы, якую мы зрабілі.

— *Ці можна казаць, што вы зрабілі навуковыя адкрыцці ў галіне клетачнай біялогіі?*

— Апублікаваныя намі вынікі, без сумневу, маюць навуковую навізну. Многія з'явы і ўласцівасці клетак мы апісалі ўпершыню. Шэраг палажэнняў — напрыклад, сігнальную ролю АФК — можна разглядаць як навуковае адкрыццё.

— *А хто ўваходзіць у ваш навуковы калектыў?*

— Доктар біялагічных навук А.В. Цімашэнка, кандыдаты навук, дацэнты А.Б. Самаль, Г.М. Семянкова, А.І. Хмяльніцкі. Усе яны скончылі аспірантуру пры кафедры біяфізікі і абаранілі тут дысертацыі. Гэта вядомыя ў сваёй галіне ведаў навукоўцы.

— *Якое навуковае і практычнае значэнне маюць зробленыя вамі высновы?*

— Атрыманыя намі вынікі паглыбляюць уяўленні пра малекулярна-мембранныя механізмы функцыянавання клетак. Мы распрацоўваем шэраг метадаў дыягностыкі захворванняў, некалькі лекавых прэпаратаў, новыя навуковыя метады даследаванняў уласцівасцяў клетак.

Алена КУРХІНЕН

АБ'ЯВЫ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ НАВУКОВА-ВУЧЭБНЫ ЦЭНТР ФІЗІКІ ЧАСЦІЦ І ВЫСОКІХ ЭНЕРГІЙ БДУ (НЦ ФЧВЭ БДУ)

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасады:

навуковага супрацоўніка — 1 чалавек;
малодшага навуковага супрацоўніка — 2 чалавекі ў лабараторыю электронных метадаў і сродкаў эксперыменту.

Адрас: 220040, г. Мінск, вул. М. Багдановіча, 153, пакой 302.
Тэл. 232-60-34.

СПРАВАЗДАЧА ПРАФКАМА СУПРАЦОЎНІКАЎ БДУ ЗА 2000 ГОД

Як паведамлілі "Беларускаму ўніверсітэту" ў прафкаме супрацоўнікаў БДУ, падведзены вынікі дзейнасці гэтай арганізацыі за мінулы год. На 1 студзеня 2000 г. членамі прафарганізацыі былі 5054 чалавекі, а на 1 студзеня 2001 г. — 5320 чалавек.

Даходы арганізацыі складаліся з дзвюх крыніц: адлічэнні з членскіх прафузносаў склалі 49 543 400 руб., а бацькоўскія даплаты за пуцёўкі ў дзіцячыя аздараўленчыя лагery — 840 600 руб.

Выдаткі прафарганізацыі склалі 45 701 900 руб. Розніца перайшла ў выглядзе рэшты сродкаў на 2001 г.

З чаго складаюцца выдаткі? Культурна-масавыя выдаткі — 14 977 300 руб. Выдаткі на дзіцячы адпачынак склалі 4 206 500 руб. Было выдадзена 280 пуцёвак у дзіцячыя аздараўленчыя лагery (ДАЛ) "Горизонт" і "Купалінка". Прафкам імкнуўся задаволіць вялікі попыт на дзіцячы адпачынак, і гэта збольшага ўдалося дзякуючы велізарнай дапамозе рэктарата.

Апрача таго, у жніўні для сямейнага адпачынку супрацоўнікаў ўніверсітэта была задзейнічана навуцкая географічная станцыя "Заходняя Бярэзіна": у адрамантаваных спальных карпусах за кошт прафсаюзных сродкаў змаглі адпачыць 56 чалавек.

Яшчэ зусім нядаўна прафкам супрацоўнікаў набываў пуцёўкі на адпачынак у "Стайкі", санаторый-прафілакторый БДПА на Мінскім моры, тургасцініцу "Нарач" і інш. Але тады дзяржава брала на сябе выдаткі на пуцёўках у дзіцячыя лагery. У 2000 годзе сярэдні кошт пуцёўкі ў ДАЛ на 20 дзён склаў 100 000 руб. 10 % выплочвалі бацькі, 40 000 руб. плаціла дзяржава. А астатнія 50 000 руб. — ўніверсітэт альбо прафсаюз. Прафкам спадзяецца, што сёлета сітуацыя з дзіцячым адпачынкам будзе не такая цяжкая.

Частку сродкаў (3 702 000 руб.) падраздзяленні выдаткавалі на сваім меркаванні: нехта аплаціў мерапрыемствы ў сталовай, нехта набываў білеты ў цырк альбо тэатры, дарыў кветкі юбілярам і паштоўкі ветэранам. З прафбюджэту былі аплачаны і фотаздымкі, на якіх адлюстравана сустрэча ветэранаў вайны і працы.

Экскурсіі супрацоўнікаў і іх дзяцей у час школьных канікул па Беларусі, паездкі ў грыбы і на рынкі Гродна і Масквы, навагоднія ранішнікі для дзяцей малодшага і

сярэдняга школьнага ўзросту, дыскатка з вядомым дыск-жакеем для старэйшага школьнага ўзросту — вось няпоўны пералік тых выдаткаў, якія прафсаюз выдзяліў у мінулым годзе на культурна-масавыя мерапрыемствы.

Больш за 20 гадоў існуе ў БДУ народны хор супрацоўнікаў. Аплата працы кіраўніка і акампаніятара хора — гэта таксама клопат прафкама. Прафсаюзная арганізацыя аплочвае таксама працу памочніцы кіраўніка дзіцячага танцавальнага калектыву "Літарынка" і двух акампаніятараў.

Заробак штатных супрацоўнікаў з налічэннямі (36 %) склаў у мінулым годзе 6 163 300 руб.

На фізічную культуру і спорт было выдаткавана 2 951 400 руб. Прафсаюз ажыццяўляе аплату дзейнасці 18 груп здароўя: плаванне, баскетбол, футбол, аэробіка, вайейбол, настольны тэніс, шахматы, гімнастыка. Дарэчы, з 2000 года дзейнічаюць групы па навучанні плаванню дзяцей супрацоўнікаў (з двух узростаў — 6 і 10 гадоў) пад наглядам доктара.

Прафкам БДУ аплочвае сутачныя выдаткі ўдзельнікам прафсаюзных спартакіяд "Здароўе". Прызёраў спартакіяды "Здароўе" ў Белдзяржуніверсітэце ўзнагароджвалі прэміямі і падарункамі. Прафкам супрацоўнікаў удзячны за актыўную працу інструктара па спорце А.С. Ішчанку. Ён не толькі арганізатар спартакіяды, але і кіраўнік групы па гімнастыцы для супрацоўнікаў ўніверсітэта.

Матэрыяльная дапамога прафарганізацыі склала 8 688 руб. І ў горы (хвароба, смерць блізкага чалавека, крадзеж, пажар), і ў радасці (юбілей, нараджэнне дзіцяці) прафкам не забывае сваіх членаў. І хаця дапамога цяпер не можа быць экстраанай, але часцяком менавіта прафсаюз першым прыходзіць на дапамогу.

Прэміраванне прафактыву склала 5 964 300 руб. Цяжка назваць лепшых — іх у прафсаюзнай арганізацыі шмат: толькі старшыня прафбюро падраздзяленняў ва ўніверсітэце 44 чалавекі. Прафкам выказаў асаблівую падзяку старшыням 6 камісій, якіх ведаюць усе, — гэта В.Ф. Кавалёў, В.М. Бібіла, Э.Д. Анісенка, І.П. Латушка, А.І. Конанава, Г.М. Сіцко.

Аргвыдаткі (аплата новых прафбілетаў і членскіх бланкаў, паперы і г.д.) склалі 649 900 руб. Узносы гарадской арганізацыі прафсаюза склалі 4 666 000 руб.

Калектыўны дагавор

1. Агульныя палажэнні

1.1. Гэты калектыўны дагавор (у далейшым "Дагавор") заключаны паміж работнікамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, ад імя якіх выступае прафсаюзны камітэт (у далейшым "Прафкам"), які прадстаўляе інтарэсы работнікаў (членаў прафсаюза), у асобе старшыні Прафкама Туромшы Яўгена Пятровіча, і Беларускай дзяржаўнай універсітэтам (у далейшым "Наймальнік") у асобе рэктара Казуліна Аляксандра Уладзіслававіча.

1.2. Гэты дагавор з'яўляецца лакальным нарматыўным актам, які рэгулюе працоўныя і сацыяльна-эканамічныя адносіны паміж Наймальнікам і работнікамі ўніверсітэта.

1.3. Мэтай Дагавора з'яўляецца забеспячэнне ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця, занятасці работнікаў, узроўню іх аплаты працы, сацыяльнай і эфектыўнай дзейнасці навучнай установы, вырашэнне сацыяльна-працоўных і прафесійных праблем работнікаў універсітэта.

1.4. Наймальнік прызнае Прафкам адзіным паўнамоцным прадстаўніком работнікаў універсітэта ў калектыўных перагаворах і пры заключэнні Дагавора.

1.5. Гэты Дагавор пачынае дзейнічаць з дня яго падпісання да заключэння новага Дагавора, але не больш за тры гады.

1.6. Змены і дапаўненні ў Дагавор уносяцца са згоды бакоў у двухтыднёвы тэрмін з дня паступлення прапановы і афармляюцца пратаколам, які з'яўляецца неад'емнай часткай гэтага Дагавора.

1.7. Умовы гэтага Дагавора распаўсюджваюцца на Наймальніка, усіх работнікаў універсітэта, ад імя якіх ён заключаны, вызваленых прафсаюзных работнікаў.

Дзеянне Дагавора распаўсюджваецца на работнікаў, ад імя якіх ён не заключаўся (новапрынятых і інш.), калі яны выказалі згоду на гэта ў пісьмовай форме.

1.8. Бакі абавязваюцца:

1.8.1. Пры заключэнні і выкананні Дагавора кіравацца прынцыпамі сацыяльнага партнёрства: раўнапраўнасці бакоў; выканання нормаў заканадаўства;

паўнамоцнасці прыняцця абавязкаў; добраахвотнасці прыняцця абавязкаў;

уліку рэальных магчымасцяў выканання прынятых абавязкаў;

абавязковасці выканання дамоўленасцяў і адказнасці за прынятыя абавязкі;

адмовы ад аднабаковых дзеянняў, якія парушаюць дамоўленасці;

узаемнага інфармавання бакоў пра змену сітуацыі.

1.8.2. Стварыць камісію па калектыўных перагаворах для распрацоўкі, унясення змен і дадаткаў у Дагавор і кантролю за яго выкананнем.

1.8.3. У аднабаковым парадку не перапынаць калектыўныя перагаворы.

1.9. Наймальнік абавязваецца зарэгістраваць падпісаны Дагавор, а таксама ўнесены ў яго змены і дадаткі ў мясцовым выканаўчым і распарадчым органе па месцы знаходжання (рэгістрацыі) Наймальніка (арт. 370 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь).

2. Развіццё сацыяльнага партнёрства

2.1. Наймальнік абавязваецца:

2.1.1. Праводзіць семінары для кіраўнікоў структурных падраздзяленняў універсітэта ў кожным з семестраў па пытаннях працоўнага, грамадзянскага, фінансаванага і інш. заканадаўства, па парадку заключэння калектыўнага дагавора і адказнасці за яго выкананне.

2.1.2. Аператыўна паведамляць усім кіраўнікам структурных падраздзяленняў і начальнікам службаў універсітэта пра змены і дадаткі, унесеныя ў заканадаўчыя акты аб працы, прафсаюзах і інш.

2.1.3. Паведамляць Прафкаму прафгрупам не пазней чым за 2 тыдні і пра выданне загадаў, інструкцый, службовых абавязкаў і іншых распараджэнняў Наймальніка, якія датычацца працоўных і сацыяльна-эканамічных правоў работнікаў універсітэта.

2.1.4. Своечасова накіроўваць Прафкаму загады і іншыя дакументы Наймальніка, якія датычацца ўмоваў, арганізацыі, нарміравання, аховы і аплаты працы, сацыяльна-эканамічнага становішча работнікаў універсітэта.

2.2. Прафкам абавязваецца:

2.2.1. Уздзялічаць у нарадах, семінарах, сходах і іншых мерапрыемствах, якія праводзіць адміністрацыя ўніверсітэта.

2.2.2. Ажыццяўляць бясплатныя кансультацыі работнікаў універсітэта па пытаннях заканадаўства аб працы і інш.

2.2.3. Спрыяць адміністрацыі

ўніверсітэта ў мерапрыемствах, накіраваных на павышэнне плённай працы ва ўніверсітэце, павышэнне ўмоваў працы работнікаў.

2.2.4. Праводзіць тлумачальную працу, а работнікі:

— выконваць вытворчыя заданні, вызначаныя аб'ёмы работ і паслуг з найменшымі затратамі працоўных, матэрыяльных і фінансавых рэсурсаў;

— строга выконваць вытворчую, працоўную, тэхналагічную дысцыпліну, ашадна ставіцца да маёмасці ўніверсітэта;

— выконваць правілы аховы працы, тэхнікі бяспекі, пажарнай бяспекі і прамысловай санітарыі.

2.3. Бакі прыйшлі да згоды:

2.3.1. Забяспечваць магчымасць удзельнічаць у семінарах, нарадах, сходах і іншых мерапрыемствах, якія праводзіцца бакамі і датычацца сацыяльна-эканамічных і прафесійных інтарэсаў работнікаў універсітэта. Прадстаўнікі другога боку ўдзельнічаюць з правам дарадчага голасу.

2.3.2. Загады па пытаннях змены аплаты працы, аховы працы, працоўных і сацыяльна-эканамічных правах работнікаў універсітэта выдаюцца і прымаюцца Наймальнікам пры згодзе Прафкама.

3. Гарантыі занятасці

3.1. Наймальнік абавязваецца:

3.1.1. Спрыяць захаванню эфектыўна працуючых і стварэнню новых рабочых месцаў.

Спрыяць поўнай, прадуктыўнай і свабодна выбранай занятасці, г. зн. выкарыстоўваць работнікаў універсітэта ў адпаведнасці з іх прызначаннем, здольнасцямі, адукацыяй, прафесійнай падрыхтоўкай і ўмовамі іх працоўнага дагавора (кантракта).

3.1.2. Заключаць кантракты з работнікамі, які працуе па працоўным дагаворы, што заключаны на няпэўны тэрмін, толькі з яго пісьмовай згоды і выплочваць яму кампенсацыю за пагаршэнне прававога становішча ў памеры двухтыднёвага сярэдняга заробку. Пры гэтым тэрмін кантракта вызначаць з улікам стажу працы работніка ва ўніверсітэце.

3.1.3. Вызначаць з удзелам Прафкама пералікі катэгорый работнікаў, на якія можа быць распаўсюджана кантрактная форма найму.

3.1.4. Датэрмінова скасоўваць кантракт па асабістым жаданні работніка, які папярэджвае пра гэта Наймальніка пісьмова за адзін месяц.

3.1.5. Датэрмінова скасоўваць кантракт па патрабаванні работніка ў выпадку:

— неабходнасці догляду за хворымі членамі сям'і або інвалідам I групы;

— пераводу мужа або жонкі на працу ў іншую мясцовасць, пераезду ў іншую мясцовасць, накіравання аднаго з іх на працу або для праходжання службы ў іншай мясцовасці;

— абрання на выбарную пасаду;

— залічэння на навучанне ў навучную ўстанову.

3.1.6. Папярэджваць работніка за адзін месяц да заканчэння тэрміну кантракта пра свой намер не працягваць кантракт на новы тэрмін.

3.1.7. Датэрмінова скасоўваць кантракт з работнікамі па ініцыятыве Наймальніка толькі на падставе прадугледжанай заканаўствам.

3.1.8. Паведамляць Прафкаму не пазней чым за тры месяцы пра магчымую ліквідацыю або рэарганізацыю структурных падраздзяленняў універсітэта, поўнае або частковае спыненне работы, калі гэта прывядзе да скарачэння працоўных месцаў або пагаршэння ўмоў працы. Рэалізацыю гэтых мер ажыццяўляць толькі пасля правадзена перагавораў з Прафкамам і выпрацоўкі ўзгодненай праграмы па захаванні працоўных і інтарэсаў работнікаў.

3.1.9. Прымаць неабходныя меры па недапушчэнні без абгрунтаваных прычын звальнення работнікаў па скарачэнні колькасці або штату, а калі ўзнікне такая неабходнасць, прымаць усе неабходныя меры па працоўна-дакладанні тых, хто трапляе пад звальненне.

3.2. Бакі прыйшлі да згоды:

3.2.1. Захаваць у адпаведнасці з існуючым становішчам для прафесарска-выкладчыцкага складу конкурсны парадак замяшчэння пасадаў да дасягнення пенсійнага ўзросту. Дазволіць адміністрацыі заключаць кантракты з асобамі пенсійнага ўзросту толькі пасля заканчэння тэрміну абрання на пасаду.

3.2.2. Дазволіць адміністрацыі акрамя конкурснага замяшчэння пасадаў выкладчыкаў заключаць працоўны дагавор з маладымі спецыялістамі, выпускнікамі аспірантуры і высокакваліфікаванымі спецыялістамі, у якіх няма педагогічнага вопыту, а таксама заключаць працоўны дагавор з выкладчыкамі, якія дасягнулі пенсійнага ўзросту і ў якіх закончыўся тэрмін выбарнага —

(Працяг на 6-й стар.)

(Працяг. Пачатак на 5-й стар.)
тэрмінам на адзін год і ў далейшым, пры неабходнасці, з перазаключэннем дагавору.

3.2.3. Звальненне работнікаў па ініцыятыве Наймальніка на падставах, указаных у п.п. 1, 2, 3 арт. 42 і п.п. 1, 4, 5 арт. 47 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь — пасля папярэдняга, не пазней чым за два тыдні, паведамлення Прафкама.

3.2.4. Пры скарачэнні колькасці або штату работнікаў, акрамя асоб, прадугледжаных заканадаўствам (арт. 45 ПК Рэспублікі Беларусь), перавагу ў пакіданні на працы пры роўнай прадуктыўнасці і кваліфікацыі аддаваць наступным катэгорыям работнікаў:

- адзіным кармільцам у сям’і;
- работнікам, якія атрымалі траўму ці прафзахворванне ў час працы ва ўніверсітэце;
- тым, хто мае больш працяглы стаж працы ва ўніверсітэце;
- маючым траіх і больш дзяцей да 16 гадоў;
- моладзі ва ўзросце да 18 гадоў;
- работнікам, якім да пенсіі засталася два гады;
- воінам-інтэрнацыяналістам, удзельнікам Вялікай Айчыннай вайны і прыроўненым да іх асобам;
- работнікам, якія навучаюцца без адрыву ад вытворчасці ў вышэйшых і сярэдніх навучальных установах па накіраванні ўніверсітэта.

3.2.5. Пры звальненні ў сувязі са скарачэннем колькасці або штату работніку дадаткова, акрамя прадугледжанай заканадаўствам выхадной дапамогі, выдаваць аднаразовую матэрыяльную дапамогу ў памеры дзесяці месячных мінімальнага заробатнага плат.

3.2.6. Пры скарачэнні колькасці або штату не дапускаць звальнення адначасова двух работнікаў з адной сям’і.

4. Арганізацыя і аплата працы

4.1. Наймальнік абавязваецца:

4.1.1. Пры ўводзе новых умоваў аплаты працы, унясення зменаў у існуючыя аплаты даводзіць іх да ведама кіраўнікоў структурных падраздзяленняў, праводзіць семінары (нарады) па тлумачэнні іх зместу і парадку ўвядзення.

Забяспечыць магчымасць удзелу ў семінарах (нарадах) прадстаўнікоў Прафкама.

4.1.2. Выплату заробатнай платы праводзіць у грашовай форме. Замену грашовай аплаты натуральнай поўнасцю або часткова

праводзіць толькі са згоды работніка (арт. 74 ПК Рэспублікі Беларусь).

4.1.3. Своечасова праводзіць індэксацыю заробатнай платы работнікаў універсітэта ў адпаведнасці з заканадаўствам.

4.1.4. Выдаваць кожнаму работніку разліковы лісток не пазней чым за адзін дзень да ўстанавлення тэрміну выплаты заробатнай платы.

4.1.5. У выпадку затрымкі выплаты заробатнай платы на адзін каляндарны месяц і больш у параўнанні з тэрмінам, устаноўленым у калектыўным дагаворы, праводзіць індэксацыю нясвоечасова выплачаных сум заробатнай платы шляхам яе карэкціроўкі на каэфіцыент інфляцыі ў адпаведнасці з п. 3 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 30 жніўня 1996 года № 344 “Аб своечасовай выплце заробатнай платы, пенсій, стыпендыі і дапамог”.

4.1.6. У залежнасці ад умоваў працы ўстанавліваць работнікам наступныя даплаты да тарыфных ставак і акладаў:

- на работах з неспрыяльнымі ўмовамі працы не больш 0,31 % месячнай тарыфнай стаўкі першага разраду за кожную гадзіну працы ў гэтых умовах з улікам ступені цяжкасці і шкоднасці працы (згодна з метадыкай атэстацыі працоўных месцаў па ўмовах працы, зацверджаных Пастановай Мінпрацы Рэспублікі Беларусь № 80 ад 26.05.2000 г.);
- за работу ў начны час і за шматзменны рэжым працы ў памеры 40 % тарыфнай стаўкі (акладу) работніка за кожную гадзіну працы ў начны час (не ніжэй 20 %) (арт. 70 ПК Рэспублікі Беларусь);

— за сумяшчэнне прафесій (пасадак) не больш 100 % тарыфнай стаўкі (акладу); за пашырэнне зон абслугоўвання або павелічэнне аб’ёму выконваемых работ не больш 100 % тарыфнай стаўкі (акладу), за выкананне разам з асноўнай працай абавязкаў часова адсутнага работніка не менш 100 % тарыфнай стаўкі (акладу) (арт. 67 ПК Рэспублікі Беларусь).

4.1.7. Пры часовым замяшчэнні работніку, які замяшчае, аплату праводзіць у памеры службовага акладу (без надбавак і даплат) работніка, якога замяшчаюць (арт. 68 ПК Рэспублікі Беларусь).

4.1.8. Выплату адпусных праводзіць не пазней чым за два дні да пачатку адпачынку (арт. 176 ПК Рэспублікі Беларусь).

4.1.9. Пры звальненні работніка выплочваць належныя яму сумы не пазней дня звальнення. Пры нявыплаце па віне Наймальніка належных работніку сум за кожны дзень пратэрміноўкі выплочваецца сярэдні заробак (арт.арт. 77-78

ПК Рэспублікі Беларусь).

4.2. Прафкам абавязваецца:

4.2.1. Прымаць удзел у распрацоўцы праектаў дакументаў, якія датычацца умоваў, арганізацыі і аплаты працы. Дабівацца выканання законных правоў і інтарэсаў работнікаў універсітэта.

4.2.2. Аператыўна даводзіць да ведама прафсаюзнага актыву кіраўнічыя дакументы, тлумачэнні, інструктыўныя лісты, праводзіць семінары для прафсаюзнага актыву.

4.2.3. Кантраляваць своечасовасць і паўнату ўвядзення ў дзеянне пастаноў урада Рэспублікі Беларусь па пытаннях арганізацыі і нарміравання працы, налічэння і выплаты заробатнай платы, інфармаваць Наймальніка пра выпадкі парушэння тэрмінаў і парадку іх увядзення.

4.3. Наймальнік і Прафкам абавязваюцца:

4.3.1. Аналізаваць паўнату фінансавання ўніверсітэта, сацыяльна-эканамічнае становішча работнікаў. Па выніках аналізу ўносіць прапановы Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь, Рэспубліканскаму камітэту прафсаюза.

4.3.2. Садзейнічаць выдзяленню з бюджэту ўніверсітэта дадатковых сродкаў на фінансаванне мерапрыемстваў, прадугледжаных калектыўным дагаворам, па сацыяльнай абароне работнікаў універсітэта.

4.4. Бакі прыйшлі да згоды:

4.4.1. Усе пытанні, якія датычацца нарміравання і аплаты працы, вырашаюцца Наймальнікам па ўзгадненні з Прафкамам паводле дзеючага заканадаўства.

4.4.2. Прэміраванне работнікаў універсітэта ажыццяўляецца згодна з Палажэннем аб прэміраванні. Палажэнне зацвярджаецца Наймальнікам і Прафкамам пасля яго ўхвалення на канферэнцыі працоўнага калектыву і з’яўляецца неад’емнай часткай гэтага Дагавора. Эканомленыя па фондзе заробатнай платы сродкі падлічваюцца штомесяц і накіроўваюцца на матэрыяльнае стымуляванне работнікаў.

4.4.3. Устаноўленне надбавак да ставак заробатнай платы і службовых акладаў за высокія творчыя дасягненні, складанасць і напружанасць працы, выкананне асабліва важных (тэрміновых) работ на час іх правядзення і іншых, звязаных з умовамі працы, а таксама парадак аказання матэрыяльнай дапамогі і яе памеры рэгулююцца Палажэннямі, якія дадаюцца да Дагавора пасля іх зацвярджэння Наймальнікам і Прафкамам.

4.4.4. Размеркаванне вучэбнай нагрукі педагогічных работнікаў праводзіцца Наймальнікам па

ўзгадненні з Прафкамам. Папярэдняе размеркаванне вучэбнай нагрукі на наступныя навучальныя годзе ажыццяўляецца да пачатку летніх адпачынкаў.

4.4.5. Аб’ём вучэбнай нагрукі ў разліку на выкладчыка ў кожным навучальным годзе ўстанавліваецца не больш 700 гадзін у адпаведнасці з рашэннем, вучэбна-метадычнага савета ўніверсітэта па гэтым пытанні.

4.4.6. Дазволяць штатным работнікам універсітэта па рашэнні кафедры выкананне дадатковай навучальнай нагрукі да 0,5 штатнай пасады і пагадзінай — да 240.

4.4.7. Ажыццяўляць раўнамерную нагрукі выкладчыкаў па семестрах, не дапускаць больш 6 гадзін аўдыторных заняткаў на асноўнай працы, 9 гадзін з улікам сумяшчэння ў дзень.

4.4.8. Працу ў выхадныя дні дазваляць работнікам універсітэта ў выключных выпадках, афармляючы яе ў адпаведнасці з ПП Рэспублікі Беларусь з дазволу Наймальніка.

4.4.9. Выплату заробатнай платы не менш двух разоў у месяц: — авансавыя выплаты з 18 па 21 дзень кожнага месяца; — разлік за месяц з 3 па 5 дзень наступнага месяца.

4.4.10. Ва ўніверсітэце прымяняюцца наступныя заахвочванні: Наймальнікам па ўзгадненні з Прафкамам:

- ўзнагароджанне каштоўнымі падарункамі;
- выдача грашовай прэміі;
- аб’яўленне падзякі з выдачай грашовай прэміі;
- ўзнагароджанне Ганаровай граматай і выдача грашовай прэміі.

Наймальнікам сумесна з Прафкамам:

- прадстаўленне да ўзнагароды Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь;
- прадстаўленне да ўзнагароды урада і Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

5. Рэжым працы і адпачынку

Рабочы час

5.1. Бакі прыйшлі да згоды:

5.1.1. Для прафесарска-выкладчыцкага саставу (ПВС) устанавліваецца 6-гадзінны рабочы дзень, у рамках якога выкладчыкі павінны весці ўсе віды навучальнай, вучэбна-метадычнай і навукова-даследчай работы.

5.1.2. Для работнікаў, якія не пасрэдна не ўдзельнічаюць у навучальным працэсе, устанавліваецца 5-дзённы рабочы тыдзень з 8-гадзінным рабочым днём.

5.1.3. Устанавіць скарачаную

працягласць працоўнага часу ў тыдзень на работах са шкоднымі ўмовамі працы 35 гадзін (не больш за 35 гадзін, арт. 113 ПК Рэспублікі Беларусь).

5.1.4. Кожны кіраўнік структурнага падраздзялення арганізуе ўлік працоўнага часу падначаленых у журнале рэгістрацыі. Да пачатку працы кожны работнік (апрача ПВС) павінен адзначыць сваё прыбыццё, а па заканчэнні — час сыходу з працоўнага месца.

Працоўныя і сацыяльныя адпункі

5.2. Наймальнік абавязваецца: 5.2.1. Узгадзяць з Прафкамам графік прадастаўлення працоўных адпущоў (арт. 168 ПК Рэспублікі Беларусь).

5.2.2. Прадастаўляць работнікам, занятым на работах са шкоднымі ўмовамі працы, дадатковы адпачынак у адпаведнасці са Спісам вытворчасцяў, цэхаў, прафесій і пасадак, праца ў якіх дае права на гэты адпачынак (пералік дадаецца) (арт. 157 ПК Рэспублікі Беларусь).

5.2.3. Прадастаўляць работнікам працоўныя адпункі (асноўны і дадатковы) за першы працоўны год не раней чым праз шэсць месяцаў працы.

Да заканчэння шасці месяцаў працы прадастаўляць працоўныя адпункі па жаданні работніка ў выпадках, прадугледжаных арт. 166 ПК Рэспублікі Беларусь, і акрамя таго ў выпадках:

5.2.4. Прадастаўляць у абавязковым парадку працоўны водпуск работнікам маладзейшым за 18 гадоў і работнікам, якія маюць права на дадатковы адпачынак у сувязі са шкоднымі ўмовамі працы (арт. 170 ПК Рэспублікі Беларусь).

5.2.5. Прадастаўляць сацыяльныя адпункі па сямейна-бытавых і іншых пажважных прычынах (арт. 189, 190 ПК Рэспублікі Беларусь): без аплаты:

пры ўступленні ў шлюб — тры дні;

пры ўступленні ў шлюб дзяцей — два дні;

пры нараджэнні дзіцяці — тры дні;

пры арганізацыі пахавання блізкага сваяка — тры дні;

у першы дзень навучальнага года для бацькоў, чые дзеці ідуць у першы клас, — адзін дзень.

5.2.6. Па пісьмовай заяве работніка яму можа быць прадастаўлены адпачынак без захавання заработнай платы па сямейных абставінах і іншых пажважных прычынах у бягучым каляндарным годзе, але не больш за 30 каляндарных дзён.

5.2.7. Работнікам, якія паспяхова навучаюцца ў вярні і за-

вочных дзяржаўных вышэйшых (першая вышэйшая адукацыя) і сярэдніх спецыяльных навучальных установах, аспірантурах, прадастаўляць у якасці мінімальнага гарантыі, прадугледжаныя арт. арт. 215-220 ПК Рэспублікі Беларусь.

5.2.8. Працоўны водпуск можа быць перанесены ці падоўжаны, акрамя выпадкаў, указаных у пунктах 1-6 часткі першай арт. 171 ПК Рэспублікі Беларусь, і ў выпадку накіравання Наймальнікам супрацоўніка на навуковую стажыроўку.

6. Дадатковыя ільготы і гарантыі работнікам

6.1. Наймальнік абавязваецца:

6.1.1. Забяспечыць умовы павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў і работнікаў па асноўных спецыяльнасцях: вылічальнай тэхніцы, вывучэнні беларускай і замежнай моваў, згодна з планами падраздзяленняў.

6.1.2. Пры недастатковым фінансаванні аплаты працы ў падраздзяленнях навукова-даследчай часткі ажыццяўляць перавод работнікаў па іх уласнай заяве на няпоўны працоўны дзень, на няпоўны працоўны тыдзень, з заробкам прапарцыянальна адпрацаванаму часу ці прадастаўляць ім адпачынак (не алчоваемы, тэрмінам да 6 месяцаў на працягу каляндарнага года).

6.1.3. Зменшыць у два разы аплату за навучанне ва ўніверсітэце студэнтам, якія навучаюцца на платнай аснове і з'яўляюцца:

— дзецьмі работніка, які прапрацаваў ва ўніверсітэце не менш за пяць гадоў;

— дзецьмі работнікаў ўніверсітэта пры стажы працы аднаго з бацькоў не менш за тры гады;

— работнікамі, якія прапрацавалі ва ўніверсітэце не менш за тры гады;

— мужу (жонцы) работніка, які прапрацаваў ва ўніверсітэце не менш за пяць гадоў.

6.1.4. Жанчыне, якая выходзіць аднаго ці больш дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў, паводле яе заявы штомесячна прадастаўляць адзін вольны дзень з захаваннем сярэднямесячнага заробку.

6.1.5. Дадаткова да памеру выхадной дапамогі (ч. 2 арт. 48 ПК Рэспублікі Беларусь) выплочваць дапамогу:

пры звальненні работніка, які дасягнуў пенсійнага ўзросту і прапрацаваў у БДУ:

— звыш 20 гадоў — у памеры двух месячных акладаў;

— ад 10 да 20 гадоў — у памеры аднаго месячнага аклада;

у выпадку прызыву работніка на вайсковую службу — у памеры месячнага акладу.

6.1.6. Бацькам, якія выходзіць дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў без маці (у сувязі з яе смерцю, пазбаўленнем бацькоўскіх правоў, доўгім — больш за месяц — знаходжаннем у лячэбнай установе і іншымі прычынамі), прадастаўляць такія ж гарантыі, як працуючым жанчынам-маці (арт. 271 ПК Рэспублікі Беларусь).

6.1.7. Устанавіць, што ў дзень напярэдадні 8 Сакавіка жанчыны працуюць да абедзеннага перапынку.

6.1.8. У мэтай сацыяльнай падтрымкі супрацоўнікаў універсітэта штогод выплочваць ім матэрыяльную дапамогу да водпуску і на набыццё садавіны і гародніны пры наяўнасці фінансавых магчымасцяў.

7. Арганізацыя адпачынку і санаторна-курортнага лячэння

7.1. Наймальнік абавязваецца:

7.1.1. Садзейнічаць арганізацыі адпачынку, санаторна-курортнага лячэння работнікаў, звязаных з небяспечнымі і шкоднымі ўмовамі працы.

7.1.2. Забяспечыць работнікаў універсітэта ільготнымі пуцёўкамі ў санаторыі, дамы адпачынку, пансіянаты. Набыць дадатковыя пуцёўкі на лячэнне і адпачынак за кошт фонду вытворчага і сацыяльнага развіцця ўніверсітэта.

7.1.3. Арганізоўваць правядзенне адпачынку выкладчыкаў і работнікаў шляхам прадастаўлення пуцёвак на:

— санаторна-курортнае лячэнне;

— адпачынак дзяцей работнікаў у дзіцячых лагерах.

7.1.4. Ажыццяўляць поўную ці частковую кампенсацыю кошту пуцёвак і аплаты праезду ў санаторыі і дамы адпачынку для работнікаў і членаў іх сем'яў, у дзіцячых аздараўленчых лагерах.

7.1.5. Забяспечыць шырокую галоснасць аб наяўных магчымасцях аздараўлення работнікаў.

7.1.6. Забяспечыць выкарыстанне спартыўных і культурна-бытавых памяшканняў у вольны ад вучэбных заняткаў час з мэтай аздараўлення выкладчыкаў і работнікаў універсітэта.

7.1.7. Выдзяляць не менш 0,15 % ад фонду аплаты працы на разліковы рахунак Прафкама на правядзенне культурна-масавага і спартыўнага мерапрыемстваў, прапаганды здаровага ладу жыцця і адраджэння нацыянальнай культуры за кошт пазабюджэтных

сродкаў.

7.1.8. Аказваць спрыянне ў прадастаўленні аўтатранспарту для выездаў удзельнікаў мастацкай самадзейнасці, спартсменаў, турыстычных і іншых адпачынаковых паездак згодна з распрацаванымі і зацверджанымі адміністрацыяй і Прафкамам планами.

7.2. Прафкам абавязваецца: 7.2.1. Забяспечыць фінансаванне груп здароўя ў адпаведнасці з каштарысам Прафкама.

7.3. Бакі прышлі да згоды:

7.3.1. Сумесна з Прафкамам арганізоўваць аздараўленне і санаторна-курортнае лячэнне работнікаў, стварыўшы для гэтага камісію па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні. У склад гэтай камісіі ўключаць работнікаў і студэнтаў, прадстаўнікоў прафсаюзных камітэтаў супрацоўнікаў і студэнтаў.

7.3.2. Арганізоўваць у санаторыях-прафілакторыях аздараўленне маці і дзяцей у летні перыяд.

7.3.3. Прадастаўляць работнікам у бясплатнае карыстанне памяшканні для заняткаў калектываў мастацкай самадзейнасці, аматарскіх аб'яднанняў і клубаў па інтарэсах, спартыўных секцый і гурткоў.

7.3.4. Пры адсутнасці ўласнай культурна-спартыўнай базы выдзяляць грашовыя сродкі на арэнду будынкаў, памяшканняў і збудаванняў, неабходных для правядзення культурна-масавага, фізкультурна-аздараўленчай і спартыўнай работы, арганізацыі вольнага часу і адпачынку работнікаў і членаў іх сем'яў.

7.3.5. Пры прадастаўленні работніку пуцёўкі на санаторна-курортнае лячэнне на працягу навучальнага года ў перыяд, які не супадае са штогадовым водпускам, і яе набыцці яму прадастаўляецца водпуск узамен чарговага, а ў выпадку яго выкарыстання — водпуск без захавання заработнай платы.

7.3.6. Садзейнічаць маральна і матэрыяльна развіццю мастацкай самадзейнай творчасці работнікаў універсітэта.

7.3.7. Не менш за 50 млн. руб у год з пазабюджэтных сродкаў накіроўваць для вырашэння сацыяльных пытанняў работнікаў універсітэта.

8. Ахова працы і навакольнага асяроддзя

8.1. Наймальнік і Прафкам абавязваюцца:

8.1.1. Ажыццяўляць пастаянны кантроль за станам аховы працы ў падраздзяленнях універсітэта, за

(Працяг на 8-й стар.)

(Заканчэнне.
Пачатак на 5-й стар.)
выкананнем працоўнага заканадаўства.

8.1.2. Перыядычна (адзін раз у квартал) на пасяджэнні Прафкама з удзелам прадстаўнікоў Наймальніка разглядаць пытанне пра стан аховы працы і захворванні ва ўніверсітэце.

8.1.3. Сумесна з дзяржаўнымі органамі і інспекцыямі па наглядае і кантролі за выкананнем заканадаўства аб ахове працы ўдзельнічаць у расследаванні няшчасных выпадкаў на вытворчасці, выяўленыя прычыны, што прывялі да гібелі або траўмаў работніка, дамагчыся прыняцця тэрміновых мер па іх выкараненні, аказваць матэрыяльную дапамогу пацярпелым ці членам сям'яў загінуўшых.

8.1.4. Аказваць прававую дапамогу пацярпелым работнікам пры ўзнікненні рознагалоссяў па пытаннях расследавання, кампенсацыі шкоды, дадаткова панесеных выдаткаў у сувязі з пашкоджаннем здароўя.

8.1.5. Работнікам, якія атрымалі працоўнае калецтва на вытворчасці або прафесійнае захворванне, пры скасаванні працоўнага дагавора па ініцыятыве Наймальніка на любых падставах, акрамя як за віноўныя дзеянні, выплочваць выхадную дапамогу ў памеры не менш за трохкратны сярэднямесячны заробак.

8.1.6. Выплочваць супрацоўнікам у якасці аднаразовай кампенсацыі сярэднямесячны заробак за кожны працэнт страты працаздольнасці, якая наступіла ў выніку прафесійнага захворвання ці выканання імі службовых абавязкаў.

8.1.7. Арганізаваць кабінет па ахове працы.

8.1.8. Ва ўстаноўленыя тэрміны праводзіць атэстацыю працоўных месцаў па ўмовах працы.

8.1.9. Забяспечыць работнікаў сродкамі індывідуальнай абароны ў адпаведнасці з дзеючымі нормамі ва ўстаноўленыя тэрміны.

8.1.10. Ажыццяўляць бясплатную выдачу работнікам малака або іншых раўнацэнных харчовых прадуктаў на аснове пераліку хімічных рэчываў, пры рабоце з якімі ў прафілактычных мэтах рэкамендуецца ўжыванне малака або іншых раўнацэнных харчовых прадуктаў.

8.1.11. Выдзяляць у неабходных аб'ёмах фінансавыя сродкі, абсталяванне і матэрыялы для

прафілактыкі вытворчага траўматызму і прафесійных захворванняў, улічваючы ўмовы працы, санітарна-бытавое забеспячэнне, медыцынскае і лячэбна-прафілактычнае абслугоўванне работнікаў.

9. Паляпшэнне жыллёва-бытавых умоваў і харчавання работнікаў

9.1. Бакі абавязваюцца дамагацца:

9.1.1. Забеспячэння ў кропках грамадскага харчавання наяўнасці ў меню дыетычных страў.

9.2. Бакі прыйшлі да згоды:

9.2.1. Ажыццяўляць рэгулярны кантроль за работай кропак грамадскага харчавання з мэтай забеспячэння належных санітарных умоваў, высокай якасці прыгатавання ежы і высокай культуры абслугоўвання.

9.2.2. Прызначаць неабходнасць у паляпшэнні жыллёвых умоваў работнікаў, якія адпрацавалі ва ўніверсітэце больш за 15 гадоў, маюць высокую дасягненні і менш 15 кв. метраў агульнай плошчы на члена сям'і.

9.2.3. Пастаноўку на чаргу для забеспячэння жыллём і размеркавання жыллой плошчы (у тым ліку службовай) праводзіць сумесным рашэннем Наймальніка і Прафкама ў адпаведнасці з дзеючымі заканадаўчымі і нарматыўнымі актамі. Спісы асоб, якім прадастаўляецца жыллё, даводзіць да ведама работнікаў.

9.2.4. Прадастаўленне жыллой плошчы пры ўмове выдзялення ажыццяўляць у адпаведнасці са спісам чаргі на атрыманне жылля і ільготным спісам работнікаў.

10. Правыя гарантыі дзейнасці Прафкама і яго прафсаюзнага актыву

10.1. Наймальнік абавязваецца:

10.1.1. Прадастаўляць Прафкаму інфармацыю, якая неабходна для вядзення перагавораў і рэалізацыі яго правоў па абароне працоўных і сацыяльна-эканамічных інтарэсаў работнікаў (арт. 463 ПК Рэспублікі Беларусь).

10.1.2. Разглядаць і выконваць абгрунтаваныя патрабаванні, крытычныя заўвагі і прапановы, выказаныя работнікамі на прафсаюзных сходах і датычныя працоўных адносін.

10.1.3. Прадастаўляць Прафкаму права ажыццяўляць кантроль за станам уліку грамадзян, якім патрэбна палепшыць жыллёвыя ўмовы, удзельнічаць у размеркаванні жылля, а таксама сродкаў, прызначаных для жыллёвага будаўніцтва.

10.1.4. Разглядаць хаданніцы Прафкама аб прыцягненні да адказнасці службовых асоб, якія парушылі заканадаўства аб працы, ахове працы і не выконваюць абавязкі па калектыўным дагаворы, а таксама перашкаджаюць выкананню прафсаюзнымі работнікамі і актывістамі статутных функцый.

10.1.5. Забяспечыць матэрыяльныя ўмовы для дзейнасці Прафкама (бясплатнае прадастаўленне і ўтрыманне памяшканняў, аргтэхнікі, канцтараў, паперы, сродкаў сувязі і інш.).

10.2. Бакі прыйшлі да згоды:

10.2.1. Захоўваць дзеючы парадак уплаты прафсаюзных узносаў шляхам пералічэння праз бухгалтэрыю ўніверсітэта. (Забяспечыць штомесечнае цэнтралізаванае ўтрыманне з заробтнай платы работнікаў — членаў прафсаюза членскіх узносаў на падставе іх асабістых заяў.)

10.2.2. Прадастаўляць вызвалены ад пасады прафсаюзным работнікам ўніверсітэта роўныя правы карыстання ўсімі сацыяльна-бытавымі ільготамі, устаноўленымі Дагаворам для работнікаў, і пасля заканчэння іх паўнамоцтваў — ранейшую работу (пасаду), а пры яе адсутнасці — іншую раўнацэнную работу (пасаду).

10.2.3. Звальненне па ініцыятыве Наймальніка, а таксама прыцягненне да дысцыплінарнай адказнасці асоб, абраных у склад Прафкама ўніверсітэта, прадстаўнікоў прафсаюзных бюро і прафгрупораў і не вызвалены ад вытворчай працы, дэзавалецца з п'ярэдняй згоды Прафкама ўніверсітэта.

11. Заклучныя палажэнні

11.1. Наймальнік:

11.1.1. Бярэ на сябе адказ-

насць за своечасовае і поўнае выкананне абавязкаў і мерапрыемстваў, прынятых у Дагаворы.

11.1.2. Абавязваецца ў двухтыднёвы тэрмін разглядаць прадастаўленне Прафкама аб наяўных недахопах у выкананні Дагавора і даваць Прафкаму матываваны адказ у пісьмовай форме, прымаць меры дысцыплінарнай, матэрыяльнай адказнасці да вінаватых у невыкананні абавязальстваў Дагавора або да тых, хто ўхіляецца ад удзелу ў перагаворах.

11.2. Абодва бакі прыйшлі да згоды:

11.2.1. Выкананне Дагавора па выніках года разглядаць на сумеснім пасяджэнні Вучонага савета і прафкама, якое праводзіцца бакамі са справаздачай службовых асоб.

Кожны з бакоў забяспечвае прысутнасць прадстаўнікоў другога боку з правам дарадчага голасу на пасяджэннях сваіх кіраўнічых органаў пры разглядзе пытанняў, якія ўваходзяць у склад Дагавора, а таксама бакі забяспечваюць адзін аднаго неабходнымі матэрыяламі і дакументамі па гэтых пытаннях.

11.2.2. Прымаць неабходныя меры для вырашэння канфліктных сітуацый шляхам перагавораў на аснове ўзаемнай павагі. У выпадку ўзнікнення калектыўных і працоўных спрэчак прадастаўленне патрабаванняў ажыццяўляецца ў парадку, прадугледжаным дзеючым заканадаўствам.

11.2.3. Выкананне Дагавора кантралюецца Наймальнікам і Прафкамам. Рэктар і старшыня прафкама ўніверсітэта робяць справаздачу аб выкананні Дагавора на канферэнцыі працоўнага калектыву.

11.2.4. Асобы, вінаватыя ў невыкананні (парушэнні) умоў Дагавора, могуць быць пазбаўлены прэміі часткова або поўнаса, на іх таксама можа быць накладзена дысцыплінарнае спганнанне.

11.2.5. Наймальнік і Прафкам даводзяць тэкст гэтага Дагавора да структурных падраздзяленняў, прафсаюзных бюро і садзейнічаюць яго рэалізацыі на месцах.

11.2.6. Абмеркаванне калектыўнага дагавора ажыццяўляецца на канферэнцыі працоўнага калектыву.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Заснавальнік газеты —
БЕЛАРУСКІ
ДЗЯРЖАЎНЫ
УНІВЕРСІТЭТ

Газета зарэгістравана Дзяржаўным камітэтам Рэспублікі Беларусь па друку.
Рэгістрацыйнае пасведчанне № 149 ад 28 чэрвеня 1996 года.

Газета надрукавана ў Выдавецкім
цэнтры Белдзяржуніверсітэта
220030, г. Мінск,
вул. Чырвонаармейская, 6
Ум. друку арк. 1

Падпісана да друку ў 12.00

12 красавіка
Зак. 197ч
Т. 1000 экз.

Адрас рэдакцыі:
220080, Мінск-80,
Універсітэцкі гарадок,
Вул. Бабруйская, 7,
паверх 4, пакой 411,
тэлефон 209-53-45.

Рэдактар Т.М. КАЗАК

Газета ўзнагароджана
Ганаровай граматай
Вярхоўнага Савета БССР
Камі'ятэрная вёрстка
Юрыя Жукава